

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Blogipalvelu, kirjoitusoikeuden rajoittaminen, mielipide

Diaarinumero: YVTLTK/402/2018

Antopäivä: 13.2.2019

Hakija katsoi tulleen syrjityksi mielipiteensä perusteella, kun A Oy oli antanut internet – verkossa ylläpitämässään blogipalvelussa hakijalle kirjoituskiellon.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi saadusta selvityksestä ilmenevän, että vastaajan menettely hakijan blogikirjoitusten poistamisessa ja kirjoituskiellon asettamisessa oli perustunut siihen, että hakija oli rikkonut vastaajan asettamia verkkopalvelun käyttöehtoja ja blogipalvelun kirjoitusohjeita. Hakija ei esittänyt asiassa sellaista selvitystä, joka olisi antanut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle objektiivisesti arvioiden aiheen olettaa vastaajan menettelleen syrjinnän kiellon vastaisesti.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei asiassa syntynyt syrjintäolettaa, ja hylkäsi hakemuksen.

Lautakunta jätti tutkimatta sen toimivaltaan kuulumattomina hakijan vaatimukset kirjoitusoikeuksiensa palauttamisesta ja kaikkien hänen kirjoitustensa palauttamisesta A Oy:n blogipalveluun.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

Asia koskee A Oy:n blogipalvelujen hakijalle 28.11.2017 antamaa varoitusta hänen blogipalvelussa 25.11.2017 julkaistun mielipidekirjoituksensa asiattomasta sisällöstä sekä sen poistamista ja hakijan kirjoitusoikeuden poistamista A Oy:n blogipalvelussa.

Hakijan saamassa varoituksessa todetaan hänen saaneen varoituksen kirjoituksestaan otsikolla ”Valitse kirjoituksillesi oikea media”. Kirjoituksessa arvostellaan A Oy:n toimesta tehtyjä kirjoitusten poistamisia ja käyttäjätilien sulkemisia sekä todetaan, että nettiin kirjoittajien kannattaa valita kirjoituksilleen oikea media. Perusteluna varoitukseen ja kirjoituksen poistamiseen viitataan A Oy:n keskusteluohjeeseen, jossa kielletään mainostaminen. Kirjoitusoikeuden poistamista varoituksessa perustellaan sekä kirjoituksen johdosta annetulla että hakijalle aiemmin annetuilla varoituksilla ja todetaan, että kirjoitusoikeuksia voi hakea takaisin aikaisintaan kahden viikon kuluttua.

A Oy:n verkkopalvelun käyttöehdoissa todetaan, että palveluntarjoajalla on oikeus asettaa käyttöehtoja rikkovalle asiakkaalle kirjoituskielto, ja että harkintavalta kirjoituskiellon asettamisesta tai sen pituudesta on yksin A Oy:llä.

Hakija haki A Oy:ltä kirjoitusoikeuksien palauttamista 14.12.2017.

Hakijan vaatimukset

Hakija pyytää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa vahvistamaan, että A Oy on rikkonut syrjinnän kieltoa ja kieltämään A Oy:tä jatkamasta hakijaan tai kehenkään muuhun kohdistuvaa syrjintää. Lisäksi hakija vaatii lautakuntaa ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta A Oy palauttaa viipymättä hänen kirjoitusoikeutensa ja poistetut kirjoituksensa blogipalveluunsa.

Hakijan perustelut

A Oy lähetti hakijalle 28.11.2017 varoituksen asiattomasta sisällöstä A Oy:n blogipalvelussa ilmoittaen samalla, että hakijan kirjoittama mielipidekirjoitus on poistettu, ja että hakijan oikeus kirjoittaa A Oy:n blogipalveluissa on poistettu. Hakija pitää saamiensa varoitusten ja kirjoituskiellon perusteita mielivaltaisina ja perustuvan häneen mielipiteisiinsä. Hakija katsoo, ettei hän ole rikkonut A Oy:n verkkopalvelun käyttöehtoja eikä hänen kirjoituksensa ole A Oy:n keskusteluohjeiden vastainen.

Hakija katsoo tulleen epäsuotuisammin kohdelluksi kuin ne A Oy:n blogipalvelussa kirjoittavat, joilla on kirjoitusoikeus. Hakija katsoo A Oy:n syrjineen häntä hänen mielipiteittensä johdosta, kun hänen kirjoituksensa ja kirjoitusoikeutensa A Oy:n blogipalvelussa on poistettu.

Vastaajan vastaus

A Oy ei katso kohdelleensa hakijaa syrjivästi eikä muutenkaan yhdenvertaisuuslain vastaisesti hänen mielipiteensä perusteella asettaessaan hakijalle kirjoituskiellon A Oy:n blogipalveluun.

A Oy on noudattanut hakijan osalta samaa käytäntöä kuin muidenkin sellaisten käyttäjien osalta, joiden kirjoitukset ovat sisällöltään A Oy:n ehtojen ja sääntöjen vastaisia. Hakijaa ei ole asetettu miltään osin muihin käyttäjiin nähden eriarvoiseen tai epäsuotuisampaan asemaan.

Vastaajan perustelut

A Oy:llä on sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annettuun lakiin (sananvapauslaki) perustuva velvollisuus huolehtia siitä, että sen palvelussa julkaistu sisältö on asiallista sekä hyvän tavan ja lainmukaista, ja siitä, ettei sen palvelussa julkaistu sisältö ole sananvapauslaissa mainitulla tavalla loukkaavaa tai virheellistä. Sananvapauslain lisäksi A Oy on velvollinen noudattamaan verkkojulkaisuissaan journalistin ohjeita, ja sen julkaisujen sisältö kuuluu Julkisen Sanan Neuvoston (JSN) valvontavaltaan, joka arvioi muun muassa sisällön asianmukaisuutta journalistin ohjeiden näkökulmasta.

A Oy toteaa, että sen sähköisiin palveluihin sovellettavien ehtojen ja sääntöjen vastaisten kirjoitusten julkaisemisen salliminen voisi johtaa sekä sananvapauslain mukaiseen korvausvelvollisuuteen ja muihin seuraamuksiin sekä JSN:n langettavaan päätökseen. Näistä voisi aiheutua A Oy:lle sekä sen toiminnan luotettavuudelle huomattavaa haittaa. Tästä syystä ja kyetäkseen tarjoamaan asiakkailleen mahdollisimman laadukasta sisältöä A Oy:n käytäntönä on puuttua aktiivisesti kirjoitteluun, joka sen näkemyksen mukaan on sääntöjen vastaista.

Blogikirjoituksissa ei ole kyse toimituksellisesta aineistosta, jonka sisällön A Oy voisi tarkistaa ennen sen julkaisua. Tämän vuoksi A Oy edellyttää, että kaikki blogipalveluun kirjoittavat käyttäjät noudattavat siihen soveltuvia ehtoja ja sääntöjä, joissa on huomioitu sekä sananvapauslaista että journalistin ohjeista johtuvat vaatimukset julkaisujen sisällölle. A Oy:n blogipalvelun keskusteluohjeet sekä A Oy:n verkkopalvelun käyttöehdot muodostavat yhdessä ehtokokonaisuuden, jonka mukaisesti käyttäjä sitoutuu toimimaan palvelua käyttäessään. Ehdot saatetaan kaikkien käyttäjien tietoon heidän kirjautuessaan A Oy:n palvelun käyttäjiksi.

Ehdoissa on asetettu kirjoitusten sisällöllisiksi vaatimuksiksi muun muassa, ettei käyttäjän julkaisema kirjoitus saa olla lain tai hyvien tapojen vastaista taikka sisällöltään ketään millään tavalla loukkaavaa tai herjaavaa taikka mihinkään ominaisuuteen, kuten syntyperä, sukupuoli, uskonto, sukupuolinen suuntautuminen, liittyvästi asiaton. Samoin kirjoitukset eivät saa olla mainosluonteisia, eikä blogipalvelussa käytävissä keskusteluissa saa muutoinkaan käyttäytyä häiritsevästi tai ”jankkaavasti”. Ehdoissa on selkeästi todettu, että sääntöjen vastaisesti menettelevälle käyttäjälle voidaan asettaa kirjoituskielto, josta päättää yksin A Oy.

Blogipalvelu on avoin kaikille käyttäjille, mutta mikäli käyttäjä menettelee kirjoituksessaan ehtojen vastaisesti, A Oy:n on pystyttävä reagoimaan tällaiseen menettelyyn. A Oy noudattaa käytäntöä, jonka mukaan käyttäjälle annetaan ensin useampia varoituksia, ja mikäli käyttäjä edelleen jatkaa ehtojen vastaista menettelyään, A Oy:n ainoana vaihtoehtona on asettaa käyttäjälle kirjoituskielto. A Oy:n yleisenä käytäntönä on, että kirjoituskielto annetaan vakavien rikkomusten osalta heti ja vähäisempien rikkomusten osalta vähintään kolmen varoituksen jälkeen. Tämä käytäntö on sama kaikille käyttäjille.

Kirjoituskiellon asettaminen on aina viimesijainen vaihtoehto, jota edeltää harkinta siitä, voidaanko kirjoitusta pitää ehtojen vastaisena ja miltä osin. Kirjoituskieltoa koskevassa harkinnassa huomioidaan myös kirjoituksen sisältö ja käyttäjän muu toiminta A Oy:n palvelussa. A Oy:n ylläpito arvioi mainittuja tekijöitä objektiivisesti sovellettavien ehtojen näkökulmasta. Tilanteiden moninaisuuden vuoksi lopullisen päätöksen tekeminen siitä, onko kirjoitus ehtojen vastainen vai ei, on oltava yksin A Oy:n päätösvallassa, sillä A Oy:llä on julkaisuistaan sananvapauslain ja journalistin ohjeiden mukainen julkaisijan vastuu.

A Oy on asettanut hakijalle kirjoituskiellon yksinomaan hänen oman ehtojen vastaisen menettelynsä perusteella. Ennen kirjoituskiellon asettamista hakijalle on annettu neljä aiempaa varoitusta hänen kirjoitustensa ja muun menettelynsä, kuten muiden kirjoitusten kommentointi, perusteella. Tämän lisäksi A Oy:n ylläpito on saanut muilta käyttäjiltä useita ilmoituksia hakijan kirjoittelun asiattomuudesta sekä omien kirjoitustensa että muiden käyttäjien tekstien kommentoinnin johdosta. Hakija asetettiin kirjoituskieltoon normaalin käytännön mukaisesti, hänen saatuaan huomattavan määrän varoituksia.

Hakija on julkaissut blogipalvelussa kirjoituksia, joiden A Oy:n ylläpito on perustellusti tulkinnut olevan tiettyjä vähemmistöryhmiä kohtaan asiattomia ja loukkaavia niiden sisällön ja sävyn perusteella. Hakija on saanut A Oy:ltä aiempia varoituksia mainituilla perusteilla sekä rikkonut ehtoja julkaisemalla kertaalleen ehtojen vastaisina poistettuja kirjoituksia uudelleen saman sisältöisinä.

Kirjoituskieltoon johtaneesta kirjoituksesta ”Valitse kirjoituksillesi oikea media” vastaaja toteaa, että kirjoituksen julkaisun aikaan, paikkaan, hakijan omaan toimintaan ja sen aikaisiin internetin sosiaalisiin verkostoihin sitoutuvan kontekstin vuoksi kirjoituksen ja etenkin sen otsikon ei voitu tulkita muuksi kuin liittyväksi B –sivustoon ja kyseisen sivuston tunnettuisuuden edistämiseen. Tällainen kolmannen osapuolen sivujen mainostaminen on ehtojen vastaista. Lisäksi kirjoituksen sisältämien ilmiselvien viittausten johdosta hakijan on täytynyt olla tietoinen kirjoituksensa tällaisesta tarkoituksesta.

Vastaaja katsoo edellä selostetuin perustein, ettei kirjoituskielto ole perustunut hakijan syrjintään hänen mielipiteensä perusteella, vaan siihen, että hakija on A Oy:n ylläpidon objektiivisen harkinnan mukaisesti kirjoituksissaan julkaissut blogipalvelussa sellaista sisältöä, jonka voidaan perustellusti tulkita olevan tiettyä vähemmistöryhmää kohtaan asiatonta, loukkaavaa ja hyvän tavan vastaista sekä muuten menetellyt blogipalvelussa kommentoidessaan muiden käyttäjien kirjoituksia keskusteluohjeiden vastaisesti. Hakija on niin ikään mainostanut kieltoon johtaneessa kirjoituksessaan kolmannen osapuolen sivustoa. Vastaaja katsoo menetelleensä hakijan osalta samalla tavalla kuin muiden vastaavassa asemassa olevien käyttäjien osalta.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, ettei asiassa synny syrjintäolettamaa, ja hylkää hakemuksen.

Lautakunta jättää tutkimatta sen toimivaltaan kuulumattomina hakijan vaatimukset kirjoitusoikeuksiensa palauttamisesta ja kaikkien hänen kirjoitustensa palauttamisesta A Oy:n blogipalveluun.

Perustelut

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan, jotta syrjintää tai vastatoimia koskeva hakemus voisi menestyä, on ensisijaisesti vireillepanijan esitettävä sellaista näyttöä tapahtumien kulusta ja muusta tosiseikastosta, jonka perusteella asiaa objektiivisesti arvioiden voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun. Pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä olettaman syntymiseen. Täyttää näyttöä syrjinnästä tai vastatoimista ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että tuomioistuimelle tai muulle asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti oletama syrjinnän tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. (HE 19/2014 vp, s. 93)

Saadusta selvityksestä ilmenee, että vastaajan menettely hakijan blogikirjoitusten poistamisessa ja kirjoituskiellon asettamisessa on perustunut siihen, että hakija on rikkonut vastaajan asettamia verkkopalvelun käyttöehtoja ja blogipalvelun kirjoitusohjeita. Hakija ei ole esittänyt asiassa sellaista selvitystä, joka antaisi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle objektiivisesti arvioiden aiheen olettaa vastaajan menetelleen syrjinnän kiellon vastaisesti.

Johtopäätös

Ottaen huomioon asiassa saatu selvitys yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei asiassa synny syrjintäoletettavaa, ja hylkää hakemuksen. Lautakunta jättää tutkimatta sen toimivaltaan kuulumattomina hakijan vaatimukset kirjoitusoikeuksiensa palauttamisesta ja kaikkien hänen kirjoitustensa palauttamisesta A Oy:n blogipalveluun.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2 §, 20 § ja 28 §.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Outi Anttila (puheenjohtaja), Riitta-Maija Jouttimäki, Juha Lavapuro, Jukka Lindstedt ja Pirkko Mahlamäki. Asian esittelijä Juhani Kortteinen.